

Mirsad Hadžikadić:

Izbori u Bosni i Hercegovini se približavaju i dešavaju se uobičajeni okršaji. Čini se da Centralna izborna komisija nije pod uticajem ekstremnih nacionalističkih stranaka, pa one krive Centralnu izbornu komisiju za sve. Juče je CIK zabranio jednoj stranci da učestvuje na izborima u novembru, jer su emitovali reklamu koja je jasno poticala i pozivala na mržnju te poticala nasilje. Riječ je o jednoj manjoj stranci iz Republike Srpske, *Ujedinjena Srpska*. To je bio jedan dobar znak u moru loših znakova da, kad ima volje onda će normalna država iskočiti, jer to je ono što normalne države rade – one zabranjuju takav govor. Sad će se naravno voditi pravna bitka i prijetnje od ostalih stranaka iz tog entiteta da će bojkotovati izbore, i tako dalje.

Istovremeno je BiH dobila mišljenje Evropske unije o naporima koje je Bosna i Hercegovina do sada uložila prema prijemu u članstvo u Evropskoj uniji, i taj izvještaj je bio veoma oštar te iznosi da Bosna i Hercegovina ne radi ni blizu dovoljno, naročito po pitanju sudstva. To sad daje povoda nekim političarima u zemlji da govore da je EU protiv njih, da ih ne vole, da ih ne razumiju, a drugi govore da su oni u pravu, i da će raditi na tome i uraditi sve što mogu do narednog ljeta kako bi se postigao status kandidata. To je velika stvar, biti kandidat za članstvo u EU. Bilo kako bilo, stvari su takve kakve jesu i svi se pozicioniraju za izbore. Nisam ovo spominjao, ali tokom posljednje dvije-tri sedmice Centralna izborna komisija i ostali koji nadziru izbore počeli su da prate ponašanje na društvenim medijima. Do sad je to bila siva zona – kako utvrditi da neko plaća za nešto što može biti protumačeno kao kampanja. Mi nismo imali smjernice, pa smo radili stvari koje i inače radimo, i ponekad bismo platili Facebooku kako bismo povećali brojnost svoje publike. Tako je za mnoge stranke otkriveno da se služe plaćanjem usluga prije kampanje, pa smo i mi kažnjeni kaznom od 1.000 KM, što je oko 700 američkih dolara. To je u redu, jer nismo imali prave smjernice, pa smo platili kaznu ili ćemo ju platiti, ali sada barem imamo prave smjernice. Interesantno je da se te stvari dovode u red, i drago mi je što se uspostavljaju pravila i mi sad samo treba da znamo koja su to pravila. Oni koji to znaju u suštini kažu da se mogu reći iste stvari, ako kažete da izvještavate sa jednog od svojih sastanaka, odbora, radnih grupa ili upravnih odbora. Možete govoriti o istim tim stvarima u vidu izvještaja, i onda je to u redu. Međutim, ako govorite o tome kao o problemu koji vam je važan, onda to nije u redu.

Jedan od naših velikih problema je očito finansiranje. Ja upravo shvatam da se u Sjedinjenim Državama političke stranke uglavnom finansiraju iz donacija ljudi. To nije slučaj u Evropskoj uniji, i definitivno nije slučaj u Bosni. Mi smo prva stranka i jedina stranka koja je to pokušala, pa pokušavamo riješiti kako da postojimo a da imamo novca za operativne troškove i za kampanje. Obično se stranke finansiraju iz budžeta odnosno iz državnog fonda kako bi mogle biti politički aktivne. To je u redu u Evropi odnosno u državama koje su ekonomski stabilne, kao što su Njemačka ili Švedska. One su ekonomski stabilne, i one to rade da privuku ljude da žele da se bave politikom, jer ljudi žele da zarađuju novac pa idu ka industriji. To je pokušaj da ih oni privuku da se bave politikom jer mora da se gradi društvo, davši im nešto novca tako da ne moraju da preklinju za službu i za par plaćenih pozicija. Dakle, tako je u normalnim zemljama - dobije se neki minimum kako bi stranke mogle biti operativne, a onda njihova finansijska situacija zavisi od njihove sposobnosti da privuku članstvo. U Bosni nije tako. U Bosni je lakrdija: političke stranke dobijaju novac na osnovu njihovog uspjeha na posljednjim izborima. Znači, ako imate članove Parlamenta, što više članova imate, to više novca dobijete od države. To se onda odvija na državnom, enitetskom, kantonalmom i opštinskom nivou. Tako ima stranaka koje imaju više novca od države nego što mogu potrošiti na kampanju. Oni taj novac ne bi trebali koristiti za kampanju, ali oni to uvijek čine jer niko ne provjerava kuda taj novac ide. Dakle, to je lakrdija u smislu da, ako ste velika stranka, onda ste u Vladi, i onda dobijate novac od države da ostanete na vlasti, jer imate novac za bilborde, marketinške materijale, televizijske reklame, što ostali nemaju. Dakle, država vam daje novac da ostanete na vlasti. To je nevjerovatno. Mi ćemo se boriti protiv toga, ali je vjerovatno u redu imati finansiranje operativnih troškova na osnovu nekih kriterija, ali ništa od tog novca ne bi trebalo da bude zasnovano na vašem izbornom uspjehu niti bi trebalo biti korišteno za kampanje. Mi ćemo izvršiti restrukturiranje našeg centralnog ureda i načina na koji struktuiramo kampanju, kako bismo bili finansijski razumni, jer to je velika stvar za nas – pobrinuti se da to radimo na pravi način. Tako smo već počeli sa pripremama za kampanju 2022. godine, zato što smo kasnili zbog svog neiskustva sa pripremama za kampanju 2020. godine. Formirali smo velike timove koji će upravljati našim izborima odnosno osmisliti strateški plan za izbore, program, marketinški pristup i upute kandidatima.

U ovom trenutku su dva pitanja ključna: jedno je pitanje finansiranja, a drugo su izbori – program, edukacija, finansiranje izbora, i tako dalje. Dobra stvar je to što sam počeo da ograničavam, i uradio sam to zadnjih dva puta, dužinu sastanaka odnosno sjednica našeg Predsjedništva. U suštini sam rekao da imamo dva sata i da ćemo sve što nije pokriveno pokriti na narednoj sjednici. Ali, moramo početi razmišljati o procesu evaluacije na svakom nivou, i vidjeti koji dijelovi funkcionišu a koji ne funkcionišu, te naglasiti, poticati i motivisati aktivnosti odnosno promovisati aktivnosti koje su učinkovite, a srezati one koje ne doprinose. Mnogo je stvari ispred nas, i mi moramo zrelo reagovati.

Večeras je sjednica našeg Predsjedništva. Bit će to dug i težak sastanak jer se moramo pobrinuti da uradimo pravu stvar po pitanju restrukturiranja i finansiranja cijele operacije. Ali, to je dobro, jer sada imamo dovoljno iskustva da možemo uvoditi promjene u hodu kako bismo se pozicionirali za dobar uspjeh 2022. godine. Ovdje također imamo mnogo volontera koji zovu naše članove da provjere jesu li dobro i imaju li problema sa Covid-19 i ekonomskih problema, ali također i da provjere da li su u mogućnosti da uplate članarine. Ljudi cijene činjenicu da s njima razgovara neko iz Centralnog ureda Platforme za progres, i ja mislim da je to zaista odlična stvar. Moramo da održavamo bolji kontakt sa našom bazom, i onda se dobre stvari dogode, bilo da je to za stranku, izbore, ili za državu. Mnoge se male stvari ponekad dešavaju, kao pitanja osobenosti i kadrova, jer ljudi se ne slažu uvijek i svi pokušavaju da uspostave vlastitu poziciju. Mnogo je govora o potencijalnim koalicijama koje mi odbijamo. Ali, ne mogu reći da su se ljudi uspostavili na nižim nivoima gdje oni zapravo kontrolišu stvari uprkos našim preporukama. Bilo kako bilo, mi učimo šta znači postojati kao stranka i biti jedna od stranaka koje se bore za glasove biračkog tijela. Učimo šta to znači i učimo kako rade ove stranke koje su to uradile mnogo puta u prošlosti. Pokušavamo da vidimo kako da ostanemo odani svojim principima a ipak zaštitimo naše glasove i njima se borimo u ovoj nepravičnoj borbi zvanj namješteni izbori. Moramo doprijeti do ljudi i navesti što veći broj njih da izađu na izbore. Ovi izbori bit će određeni prema stepenu prevare i prema broju ljudi koji će izaći da glasaju. Jako je važno da je procenat izlaska na izbore visok kako bi se moglo, ne garantovati da je nema, nego bar umanjiti mogućnost izborne krađe.

U nedjelju smo održali protestnu šetnju u Goraždu koje se nalazi u istočnom dijelu Bosne i Hercegovine na rijeci Drini. To je rijeka koja dobrim dijelom kreira prirodnu granicu između Bosne i Hercegovine na jednoj strani i Srbije na drugoj. To je grad koji je vidio zločine tokom posljednjeg rata, kao i u drugom ratu, gdje su mnogi platili cijenu vlastitim životima. Često se pred izbijanje neprijateljstava čuju upozorenja sa jedne strane da će rijeka Drina biti ispunjena ljudskom krvlju, a to se i dogodi. Oni dovedu ljude na mostove, prerežu njihova grla i samo ih bace u rijeku Drinu. Tako je očito došlo do preokreta u tamnošnjoj populaciji i etničkim grupama sa jedne strane na drugu. Ovo je prvi puta da održavamo protestnu šetnju u jednom od gradova u Regiji Drina, kako ju mi nazivamo. To je jedna od šest regija u državi koja je naziv dobila po rijekama, i dijaspori. Kao i u drugim mjestima, odobreno nam je da imamo stotinu učesnika protesta, a onda smo ciljano taj broj malo snizili kako ne bismo bili ni blizu kršenja restriktivnih mjera uvedenih tokom Covid-19. Ovaj grad je na teritoriji Federacije a ne u Republici Srpskoj, ali se smatra Podrinjem odnosno teritorijem duž rijeke Drine koje se smatra jednom cjelinom gdje su snažne kulturološke i ekonomske veze između gradova duž rijeke Drine, bilo da su oni u Republici Srpskoj ili u Federaciji. Bila je to uspješna šetnja. Dan je bio prelijep, ne prevruć nego baš divan. Prošetali smo lijepom marš-rutom. Na kraju smo održali tri govora, imali smo izvedbe, recitacije i muziku. Bilo je savršeno, jako dobro organizovano. Nakon toga smo održali godišnju skupštinu izbornu-osnivačke skupštine za grad Goražde, na kojoj su izabrali Upravni odbor i svoje predstavnike u Skupštini na nivou regije. Nakon skupštine smo imali zajednički ručak sa mnogim od učesnika, a onda sam održao svoj prenos uživo na Facebooku iz Goražda. Pozvao sam dvoje ljudi na taj prenos, od kojih je jedno bio trenutni predsjednik Regije Drina, a drugi trenutni potpredsjednik regije koji je takođe postao predsjedavajući Odbora Platforme za progres za grad Goražde. Sada je njihova obaveza da održe slične izbornu-osnivačke skupštine u svakom gradiću u toj regiji, a onda da održe izbornu-osnivačku skupštinu za cijelu regiju, kojom prilikom će se trenutno vodstvo u ovoj regiji potvrditi ili zamijeniti. Dakle, to je sljedeći zadatak. To je bila jedina šetnja u Regiji Drina, i mislim da smo sad održali protestne šetnje u svim regijama, uključujući dijasporu gdje ćemo održati online proteste za dijasporu, uz kombinaciju Zoom-a i prenosa uživo na Facebook-u, vidjet ćemo. Dakle, jako smo ponosni što smo održali jako uspješnu protestnu šetnju u Goraždu. Mediji su informisali javnost o održavanju protestne

šetnje, ali nisu to prikazali kao važnu stvar. Dva do tri medijska izvora su objavila neku vrstu izvještaja o ovoj protestnoj šetnji u Goraždu. Ali bilo je interesantno, dobro organizovano, održani su dobri govori i vrijeme je bilo lijepo.

Clark Curtis:

Je li došlo do neke odluke odnosno razrješavanja po pitanju ranije podignute tužbe zbog protestne šetnje održane u Sarajevu?

Mirsad Hadžikadić:

Da, odluku sam primio nakon svog povratka. Ona je još iz avgusta, ali ja sam ju pronašao u pošti u oktobru zbog činjenice da sam otišao u SAD, pa sam ju primio 5. ili 6. oktobra. Dakle da, policija je tražila od Suda da pokrene istragu i pravni postupak protiv mene za organizovanje tog događaja u Sarajevu odnosno protestne šetnje koja je privukla toliko ljudi. Zanimljivo je to što ništa od njih nisam čuo duži vremenski period, a onda je iznenada stigla ta odluka da se ja ne mogu smatrati odgovornim zato što sam djelovao kao predstavnik Platforme za progres, a ne kao fizičko lice u svom vlastitom pravu, odnosno da me ne mogu optužiti za nešto nad čim nisam imao kontrolu. Dakle, tu se pravi distinkcija između fizičkog lica i organizacije. Kad sam ja to potpisao i preuzeo odgovornost za organizaciju, ta privatna strana mene je zapravo nestala, pa me stoga ne mogu tužiti kao građanina, što se kod nas naziva fizičko lice, naspram pravnog lica. Dakle, osobe su fizička lica, i oni su naveli da me ne mogu optužiti kao fizičko lice jer sam predstavljao pravno lice u tom trenutku. To nema nikakvog smisla i mora da je politički motivisano. Neko mora da je rekao: „Čekajte malo, nemojte ovo činiti pred izbore jer ćete im dati municiju s kojom će oni onda izaći pred narod sa argumentima i tako ćete ih staviti na televiziju, pa nemojte to raditi.“ Meni djeluje kao da je to bila odluka prosto da se ne *talasa*, jer bi nam to dalo izloženost u medijima. Znači oni nisu rekli da sam u pravu niti da nisam to uradio, nego prosto da ja pravno nisam odgovoran za to. Drago mi je da je to riješeno, ali mislim da način na koji su to uradili i njihovo objašnjenje nemaju smisla.

Clark Curtis:

Spomenuo si 2022. godinu. Postavit ću pitanje o tome. Tim putem si već kročio, očito. Kakav je osjećaj sada? Zadnji put kad si ovo radio imao si pet mjeseci da napraviš nešto, a sada imaš 24 mjeseca. Djeluje li to kao luksuz, ili kako na to gledaš?

Mirsad Hadžikadić:

Pa, naše planiranje je počelo, odnosno to rano planiranje za 2022. godinu. Bio sam vani i pio kafu sa jednimiskusnim političarem, i on me upitao jesam li počeo sa planovima za 2022. godinu. Ja sam rekao da se sada bavimo 2020-tom godinom i pitao ga kako misli na 2022. godinu. Rekao sam da se pripremamo za ove izbore. On me upozorio da ako nisam već počeo praviti planove za 2022. godinu, onda već kasnim. To me probudilo i onda sam iznio to našem Predsjedništvu pa smo svi odlučili da treba da započnemo s tim. Zato sada pravimo planove za dvoje izbore, jedne 2020. godine a druge 2022. godine. Interesantno je. Mislim da to rano razmišljanje o tim temama dovodi do toga da se shvati da postoji toliko stvari koje možete uraditi i trebate uraditi, uključujući planiranje svakog koraka i onda očekivanje da ljudi slijede te korake. Jedan od naših problema je što smo i ranije to planirali, ali smo dopuštali ljudima da se ne pridržavaju zadatih rokova, što je neoprostivo s obzirom na činjenicu da mi počinjemo nešto sasvim novo. Kako bismo to izbjegli, počinjemo rano.

Clark Curtis:

Čini se da su jako korisne te lekcije koje ste naučili. Sad znate šta je učinkovito a šta nije, a ranije niste imali predstavu o tome dok ne biste nešto učinili. Djeluje kao da sada barem posjedujete to iskustvo.

Mirsad Hadžikadić:

To je tačno. Imali smo nešto iskustva u 2018-toj godini, ali ovo iskustvo je drugačije. Onda sam bio nezavisni kandidat i radilo se samo o meni, a ovaj put postoji cijela organizacija i moraju se pripremiti svi kandidati, morate ih izložiti oku javnosti i pustiti ih da se nose s javnim mnijenjem putem otvorenog dijaloga. Učimo. Ono što ja sad zapravo mislim je da je mnogo lakše biti nezavisni kandidat, jer se samo bavite jednom osobom i jednom porukom. Ovaj put imamo preko

300 kandidata za razne pozicije i potpuno je drugačiji način. Neko ne želi da uradi ništa, neko ne želi da se fotografiše, a vi treba da kontrolišete cijeli proces, i bit će interesantno. Ali, definitivno učimo mnogo, i nadam se da nećemo biti stranka koja će samo nastaviti da uči nego i da ćemo u nekom trenutku pobijediti pa biti u mogućnosti da donesemo promjene.

Clark Curtis:

Postavit ću samo još jedno pitanje. Spomenuo si (op.prev. Centralnu) izbornu komisiju i neke od smjernica i pravila ponašanja na društvenim medijima. Znam da je ovo ludo pitanje ali ipak ću postaviti. Preuzimaš li ikakve zasluge za to što se to sad dešava, možda zbog načina na koji ste koristili društvene medije tokom posljednje 2,5 godine? Dvije godine su trajale koristi od toga, a sada se čini kao da su odlučili da malo stave stezaljke na neke od tih aktivnosti.

Mirsad Hadžikadić:

Ti si sjajan i pripisuješ mi zasluge za neke od stvari o kojima nisam nikad ni razmišljao. Kad se osvrnem, s obzirom na činjenicu da je naša kampanja uglavnom bila putem društvenih medija i da su to ljudi primijetili, pa ovaj put čujemo da ostale stranke govore kako mi koristimo društvene medije jako učinkovito, mislim da je moguće da smo na neki mali način poslali poruku Centralnoj izbornoj komisiji da se nešto može učiniti na drugačiji način po pitanju vođenja kampanje i učinkovitog korištenja društvenih medija. Ne da smo mi to učinili, i definitivno ne svjesno, ali možda nas je neko prijavio ili su počeli posmatrati te stvari i smatrali da se mora utvrditi neka granična linija i da su trebali da pošalju tu poruku. Zahvalan sam na tome, i sad ćemo se prilagoditi za ubuduće. Tačno je da postoji mogućnost da smo imali mali uticaj na njih, prosto zato što mi taj medij koristimo vjerovatno učinkovitije nego ostali.

Clark Curtis:

Sad si ljudima na radaru i čini se da iskaču neke male stvari za koje ne mislim da bi se dogodile prije dvije godine, a sada djeluje kao da uviđaju da moraju da vas shvate ozbiljno.

Mirsad Hadžikadić:

Pa, to je tačno i drago mi je da nas ljudi shvataju zaozbiljno. To takođe znači da možemo očekivati više problema. Vidimo sve više ljudi koji se infiltriraju u naše redove, vidimo komešanje i nezadovoljstvo koje uzrokuju ljudi koji su navikli raditi stvari koje nisu usklađene s onim što mi predstavljamo. Mislím da si u pravu. Javno nas napadaju da „dijelimo bosansku stranu odnosno bošnjačku stranu“. Kako god. Mi samo činimo ono što možemo. Ali u pravu si, postoje načini da mi učinkovito reagujemo na napade ostalih, ali i očekujemo više napada nego što smo ikada doživjeli, znajući da je na neki način vjerovatno kompliment nama odnosno priznanje onoga što smo učinili to što oni nalaze za imperativ da umanje našu reputaciju u očima ljudi pa pronalaze načine kako to da učine.

Clark Curtis:

Sve to je jako uzbudljivo. Hvala ti mnogo.

Mirsad Hadžikadić:

Hvala tebi.